

In Job (homilia 4)

Λεοντίου πρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὸν Ἰώβ

Ἄγε δὴ καὶ σήμερον, φίλε, γνησιώτερον τοῦ γενναιοτάτου Ἰώβ τὸν ἄσυλον θησαυρὸν διαψηλαφήσωμεν τῷ λόγῳ· θησαυρὸν οὐ βαλλαντίῳ πεφυλακισμένον, ἀλλ' ἐν οὐρανοῖς ὠχυρωμένον· θησαυρὸν οὐ χρηματικῇ ποσότητι σταθμιζόμενον, ἀλλὰ ψυχικῇ γοργότητι φυλαττόμενον. Διὸ δεῖ τῷ ψυχικῷ θησαυρῷ μᾶλλον ἀγρυπνεῖν ἢ περὶ τῷ χρηματικῷ θησαυρῷ, ὅπου λησταὶ παρακαθέζονται καὶ πολλάκις ἐπαγρυπνοῦσιν, ὅπως τὸν οἰκοδεσπότην νυστάξαι παρασκευάσωσι καὶ τὸν δραπέτην συλήσωσιν. Τῷ δὲ ψυχικῷ θησαυρῷ λησταὶ οὐ παρακαθέζονται, ἀλλὰ δαίμονες παραπέμπονται, πῶς τὸν ὀρθὸν λογισμὸν ἀποσυλήσωσιν, πῶς τὴν ἀκίβδηλον πίστιν ἀποβουκολήσωσιν, πῶς τὸν πλοῦτον τῆς ὑπομονῆς διασκεδάσωσιν. Ἄνδρα γὰρ κυρίως φιλόθεον οὐ χρηματικὴ ζημία στυγνάσαι παρασκευάζει, ἀλλὰ λογισμῶν ἐρημία. Διὸ καὶ ὁ κύριος μεγάλην ζημίαν τὴν ψυχικὴν ἀπώλειαν ὑπομνηματίζων ἔλεγε τοῖς ὑπηκόοις· Τί ὠφελήσει ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδάνῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Καὶ πάλιν τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς διαρρήδη ἐκτιθέμενος ἔλεγεν· Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ὅτι ἢ οὐκ οἴδατε ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται. Καὶ τίς ὁ κλέπτης; Ὁ τῷ Ἰώβ ἐπαγρυπνήσας καὶ μηδὲν εὐρών, ἀλλὰ κεναῖς χερσὶ τὸν κόλπον ριπίσας. Περὶ τοῦ ψυχικοῦ τοίνυν θησαυροῦ ὁ κύριος παραινῶν ἔλεγεν· Τί ὠφελήσει ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδάνῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Τοῦτο σαφῶς ἐπιστάμενος ὁ γενναιοτάτος Ἰώβ πάσης τῆς ὑπάρξεως κατεφρόνησεν, ἵνα ψυχικὴν ζημίαν μὴ ὑπομείνῃ· βόας παρεῖδεν, ἀρετὰς οὐ παρεῖδεν· προβάτων κατεφρόνησεν, κατορθωμάτων οὐ κατέπτυσεν· τῶν τέκνων τὴν λύπην ἀπεδύσατο, τῶν ἀγίων τὸ κλέος ἐνεδύσατο. Διὸ καὶ ὡς εἶδεν τὸν Ἰώβ ὁ διάβολος πανταχόθεν ἡσφαλισμένον καὶ μᾶλλον ἔργοις θεοφιλέσι τετειχισμένον ἢ λίθοις λελαξευμένον, ἀντέβαλλε πρὸς ἑαυτὸν ὁ διάβολος λέγων· Τί ποιήσω; Πῶς τοῦ Ἰώβ τὸν πλοῦτον συλήσω; Πῶς αὐτὸν ἀποκοιμίσω, ἄνθρωπον ἐν βιωτικοῖς πράγμασιν ἐξεταζόμενον; Πλουτεῖ καὶ οὐ βλασφημεῖ· τοσαύτη δορυφορία καὶ οὐδαμοῦ ἁμαρτία· βασιλεύει καὶ οὐ πταίει, ἀλλ' ἐν πᾶσι βασιλεύει. Αὐτὸς ἐν βασιλείοις, κἀγὼ ἐν ἐρημίᾳ· αὐτὸς δίκαιος καὶ ἄμεμπτος καὶ ἀληθινὸς προσαγορεύεται, ἐγὼ δὲ "ὄφεις" καὶ "σκορπίος" καὶ "διάβολος". Τί ποιήσω; Τὸν Ἀδὰμ ἐδελέασα, τὸν Ἄβελ ἐφόνευσα, τὸν Κάϊν ἐκέρδησα, τὸν Νῶε μέθη παρέπεμψα, τὸν Χάμ δουλεύειν παρεσκεύασα, τὸν Ἰακώβ ἐφυγάδευσα, τὸν Ἡσαῦ τῶν πρωτοτοκίων ἐστέρησα, τὸν Ἰώβ οὐχ εὐρίσκω παρασαλεῦσαι; Ἐγνων τὸ πρᾶγμα, οἶδα τί πράξω· ἄνωθεν βοθηεῖται, καὶ διὰ τοῦτο εἰς βλάβην οὐ συνωθεῖται. Εἰ συνεχώρησέ μοι ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς παραστῆναι μετὰ τῶν ἀγγέλων, ἡμέλλον λέγειν πρὸς αὐτόν· "Τί μάτην ὁ Ἰώβ μακαρίζεται; Μισθῷ σε σέβεται· φυλάττεις αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο μικρὰν εὐχαριστίαν σοι προσφέρει." Ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν ὁ διάβολος ἀντιβάλλων προσετίθει πάλιν λέγων ἐν ἑαυτῷ· Καὶ ταῦτά μου λέγοντος πρὸς τὸν κύριον ἀπεκρίνατο λέγων ὁ κύριος πρὸς με· "Εἰ διὰ τοῦτο μέγαν νομίζεις εἶναι τὸν Ἰώβ, διὰ τὴν τῶν χρημάτων περιουσίαν, δίδωμί σοι τὴν ἐξουσίαν· θέρισον αὐτοῦ τὰ χρήματα, ἵνα μάθῃς ὅτι οὐ χρήμασιν ἀλλὰ κατορθώμασιν ἐπερείδεται." Εἰ ταύτην τὴν ἀπόκρισιν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου, καὶ ἔγνων ἀσφαλῶς ὅτι οὐκέτι ἀντέχεται τῷ Ἰώβ, ἐγνώριζον πᾶσι τοῖς παροῦσι καὶ τῷ ἐπάνω πάντων οἷος βλάσφημὸς ἐστὶν ὁ Ἰώβ. Ἄκουε συνετῶς. Ταύτας τοῦ διαβόλου τὰς κατὰ διάνοιαν κατὰ τοῦ Ἰώβ μηχανὰς ἢ θεία γραφή ἐπροσωποποίησε καὶ

ὡς τὸν διάβολον ἀποκρινόμενον τῷ κυρίῳ καὶ τὸν κύριον τῷ διαβόλῳ παρέστησεν. Προσωποποιίας χάριν, οὐχὶ δὲ ἀληθείας· οὐ γὰρ πρὸς λέξιν ἤδη καὶ τὸ νόημα· ἄλλως αἱ λέξεις ἔγκεινται, ἄλλως τὰ νοήματα σαφηνίζονται. Διὸ πάντας χρῆ σαφῶς εἰδέναι τοὺς παρόντας, ὅτι ἐξ ἧς ὁ διάβολος ἔπεσεν ἐκ τῶν οὐρανῶν οὐκ εἶδεν τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ, οὐ κατηξιώθη τῆς προτέρας διαγωγῆς. Ὡσπερ γὰρ ἐπίγειος βασιλεὺς ἀπ' ὄψεως τύραννον ποιήσας οὐ προσδέχεται αὐτὸν ἐπ' ὄψεσιν, ἀποστρεφόμενος αὐτὸν διὰ τὴν τυραννίδα, οὕτω καὶ τοῦ διαβόλου ἀνταρσίαν μελετήσαντος ὁ κύριος αὐτὸν ἀποβαλὼν οὐκέτι κατηξίωσε τῆς πρὸς αὐτὸν θεάς, οὐχ ὅτι ὁ κύριος αὐτὸν ἐμίσησεν, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος πρὸς ἐπιστροφήν οὐκ ἔκλινεν. Τούτων οὕτως ἐγνωσμένων ἴδωμεν τὰ παραναγνωσθέντα, ἵνα σαφηνίσωμεν τὰ προτεθέντα. Ἦκουες τοῦ ἱστοριογράφου Μωϋσέως ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐσπέρας, ἣν ἐσπέραν προσειπεῖν οὐκ ἤθελον ἀλλὰ μᾶλλον ὄρθρον. Ποίαν γὰρ δεῖ ἐσπέραν προσειπεῖν ταύτην ἢ τὰς ἀδελφὰς ταύτης, ἐν ἧ πάντες οἱ παρόντες ὡς ἀπὸ κλίνης νήστες καὶ νηφάλοιοι παραγεγόνετε ἐκτὸς τῶν καθαρῶν ῥυπαρῶν; Οὗτοι γὰρ μόνοι ἰουδαϊκῶς βρωμοῦσιν. Διὸ ἡ παροῦσα τῆς νηστείας ἐσπέρα πάλιν ὄρθρος διὰ τὴν ἐλαφρότητα τῆς γαστρὸς καὶ τὴν νηφαλιότητα τῆς ψυχῆς, ἐκείνοις δὲ νύξ διὰ τὴν καρῆβριαν τοῦ οἴνου καὶ τὴν σαρκοφαγίαν τῶν κρεῶν. Τί οὖν ὁ ἱστοριογράφος Μωϋσῆς; Ἦκουες αὐτοῦ ἀρτίως λέγοντος· Ἐγένετο δὲ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐγένετο δὲ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Ποία ἡμέρα; Ἡ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἰὼβ ἐμφανίζουσα. Ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Ποία ἡμέρα; Ἡ τὰς ἐπουρανίους ἀρχαγγελικὰς δυνάμεις πρὸς θεῶν τῆς πάλης παραστήσασα. Μόνον γὰρ εἶδεν ὁ κύριος τὸν διάβολον διανοηθέντα κατὰ τοῦ Ἰὼβ, πάλιν εὐθύς ἐπέταττε ταῖς ἄνω δυνάμεσιν ὁ κύριος λέγων· Παρακύψατε, βλέπετε πάλιν ἐξαιρετόν· παρακύψατε, βλέπετε πῶς ὁ ἐξ ὑμῶν ὑμᾶς καὶ τὰ ὑμῶν καταλιπὼν κάτω τῷ μηδὲν κοινωνοῦντι κατ' οὐσίαν μα νικῶς προσπαλαίει· παρακύψατε, βλέπετε πῶς ὁ ἄπαξ πεσὼν πάλιν πίπτει· παρακύψατε, βλέπετε, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν ὡς ἐκεῖνος γένηται· παρακύψατε, βλέπετε τὸν Ἰὼβ νευρούμενον καὶ τὸν διάβολον ἐκλυόμενον, τὸν ἐν τῷ παραδείσῳ φρουαττόμενον καὶ ἐπὶ τῆς κοπρίας αἰσχυρόμενον. Ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Ὅντως ἡμέρα ἡ τοῦ Ἰὼβ· εὐγενῆς γὰρ ἦν τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν· τῷ Ἰὼβ ἡμέρα, τῷ διαβόλῳ νύξ· ἐψηλάφησεν γὰρ καὶ οὐχ εὗρεν. Ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἄρκεῖ αὐτῷ τῆς προσηγορίας ἡ διαβολὴ πρὸς ἐγκωμίων παράστασιν. Διάβολος ἦκουσεν· ὁ ἐποίησεν ἔλαβεν, ὁ ἐζήτησεν ἐκλήθη, ὁ ἠθέλησεν ἐκκληρονόμησεν· οὐκέτι ἄγγελος, τὸ τῆς φύσεως ὄνομα, ἀλλὰ διάβολος, τὸ τῆς προθέσεως παρεγγύημα· ἄγγελοι ἀπὸ τοῦ ἀγγέλλειν ἄγγελοι, διάβολος ἀπὸ τοῦ διαβάλλειν διάβολος. Ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἦλθεν ἐν μέσῳ, οὐκέτι τὸ τῆς παρρησίας ἀλλὰ τὸ τῆς αἰσχύνης πρόσωπον ἐπιφερόμενος, οὐκέτι τὸ βασιλικὸν πέπλον ἀλλὰ τὸ σατανικὸν ῥάκκος ἐπαγόμενος. Καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν διάβολον· Πόθεν παραγέγονας; Ὡ τῶν παραδόξων πραγμάτων. Ἠγνῶει ὁ κύριος πόθεν ὁ διάβολος παραγέγονεν, ὁ γινώσκων βαθέα καὶ ἀπόκρυφα, ὁ τῶν καρδιῶν ἰχνηλάτης; Πόθεν παραγέγονας; Οὐχ ὡς ἀγνοῶν ἠρώτα, ἀλλ' ὡς βουλόμενος αὐτὸν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ κατακρῖναι· οὕτως γὰρ τὸν ὁμοιότροπον αὐτοῦ Κάϊν ἤλεγξε λέγων πρὸς αὐτόν· Ποῦ Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; Οὐχ ὡς ἀγνοῶν ἠρώτα ὁ τῆς φωνῆς τοῦ αἵματος ἀκούων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτὸν ἐντελέστερον κατακρῖναι. Καὶ ὁ διάβολός φησιν

ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ· Πόθεν παραγέγονας; Ὁ δὲ διάβολος πρὸς τὸν κύριον· Πόθεν παραγέγονα; Περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι. Ὁ δὲ κύριος πρὸς τὸν διάβολον· Περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας αὐτὴν ἦλθες; Τί λέγεις, ἀπατεῶν; Τὴν γῆν περιώδευσας; Καὶ τί ἐποίησες ἐν τῇ γῇ; Τίνα σε πεποίηκα, ἄνθρωπον ἢ ἄγγελον; Τὴν γῆν τοῖς ἀνθρώποις δέδωκα, τὸν οὐρανὸν τοῖς ἀγγέλοις· ἐνὶ ἐκάστῳ τάγματι ἴδιον χῶρον ἀπεκλήρωσα. Πῶς κατέλιπες τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν περιουστειῖς; Τί ὄφελος, ἐν τῷ οὐρανῷ θεῷ σε λατρεύειν ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις παρασιτεῦειν; Μὴ ἐδεήθης τινός, ὅτι κατέλιπες τὸν ἄνω πλοῦτον καὶ κάτω κλέπτεις; Τί σοι βέλτιον, ἄνω ὡς ἄγγελον δοξάζεσθαι ἢ κάτω ὡς δραπέτην ἀλύσει δεσμεῖσθαι; Τὴν γῆν περιτρέχεις, διάβολε; Τὰ γῆϊνα ἠγάπησας, ἔσο ἐν τοῖς γῆϊνοις. Τὸν γὰρ ἄνθρωπον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνασφαιρίζω· ὅθεν σὺ ἐξωρίσθης ἐκεῖνον ἐκεῖ φυτεύσω. Ὅμως λέγε μοι, διάβολε, περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἦλθες; Τί συγνάζεις, τί τι προσέκρουσας, τίς σε λυπεῖ; Οἶδας τί ἔπαθες; Οὐ προσεδόκησας βασιλεύειν, αὐτός σου δεσποτεῦει. Ὁ δὲ διάβολος πρὸς τὸν κύριον ἔτι φρυαττόμενος ὡς μηδέπω τῆς ἥττης γευσάμενος· Συγνάζω, δέσποτα; Οὐ μὴν οὐδαμῶς. Πάντων δεσποτεῦω, πάντων περιγέγονα

, οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀντοφθαλμεῖ μοι. Σὺ μὴ ἐνανθρωπήσῃς καὶ βλέπε πῶς πάντων δεσποτεῦω. Ὁ δὲ κύριος πρὸς τὸν διάβολον· Οἶμαι με κρύπτειν, ὦ διάβολε; Οὐδένα δέδοικας; Οὐδεὶς σου δεσπάζει; Οὐ παριστῶ πολλούς, ἐνός μόνου μνημονεύω. Προσέσχες τῷ θεράποντί μου Ἰώβ, τῷ σῶ μὲν βασιλεῖ, ἐμοῦ δὲ στρατιώτῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅμοιος ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος ἄμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντός πονηροῦ πράγματος; Εἰ σφάλλομαι μαρτυρῶν, ἀντίλεγε· εἰ μὴ ἀληθεύω, ἀνάτρεπε· εἰ δὲ δίκαια λέγω, πῶς ἔφη; "Οὐδεὶς μου δεσπάζει"; Ὁ δὲ διάβολος πρὸς τὸν κύριον· Τῷ Ἰώβ μαρτυρεῖς, δέσποτα; Τί ὅσιον διεπράξατο; Τί ἄξιον μετῆλθε πρᾶγμα; Ἐκτὸς μακαρισμῶν ὁ Ἰώβ. "Ὅτι οὐ βλασφημεῖ σε μέγας, ὅτι οὐχ ἀρπάζει τίμιος, ὅτι ξενοτροφεῖ θαυμαστός; Εἰ μὲν σκάπτων καὶ θερίζων καὶ κοπιῶν μισθὸν λαμβάνων προῖστατο τῶν πτωχῶν, εἰκὸς αὐτὸν μακαρίζεσθαι· εἰ δὲ ἐκ περιουσίας δίδωσι τοῖς πένησιν, τί μακαρίζεται; Τί δὲ καὶ ὡς μὴ πλεονέκτης γεραίρεται; Λεῖπει τῷ Ἰώβ; Ζητεῖ καὶ οὐχ εὐρίσκει; Μικρὰν σοι προσφέρει χάριν· πολλὰ λαμβάνων ὀλίγα προσφέρει. Οὐ σὺ περιέφραξας αὐτοῦ τὰ ἔξω καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ὄντων αὐτοῦ κύκλῳ; Τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ εὐλόγησας καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς. Οὐ μὴν ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἄψαι πάντων ὧν ἔχει, εἰ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει. Ὡς τῆς τοῦ διαβόλου πανουργίας. Τὴν βλασφημίαν εὐλογίαν προσαγορεύει ὁ ἀπρόσωπος, σεμνολογεῖ ὁ ἄσεμνος. Ἐξ ἐκείνου καὶ νῦν ἄχρι τῆς δευρῆος τινες πολλάκις τὴν κατάραν εὐλογίαν προσαγορεύουσι, καὶ βουλόμενοί τινα ἀράσασθαι πρὸς ὃν ἡ μάχη, ἀποκρίνονται πρὸς αὐτὸν λέγοντες· Ἄπιθι, ἄνθρωπε, ὁ θεὸς εὐλογήσει σε, τουτέστι θεόθεν καταραθείς. Τί λέγεις, ἄνθρωπε; Τὴν τοῦ διαβόλου μετέρχη φωνήν. Ταύτην πρώτην ὁ διάβολος ἔρρηξε φωνήν λέγων· Οὐ μὴν ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἄψαι πάντων ὧν ἔχει, εἰ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει. Τί ἐστὶν ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου; Τουτέστι μικρὸν ἐπίσχες τὴν προνοητικὴν σου δύναμιν· μὴ προστῆς τοῦ Ἰώβ, ἀλλ' ἄφες αὐτὸν μικρὸν λυπηθῆναι, ζημίαν ὑπομεῖναι· μὴ προνοήσῃς αὐτοῦ μικρὸν, καὶ βλέπε πῶς ἀναισχυντότερον πάντων σε βλασφημεῖ. Ἐξαποστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἄψαι πάντων ὧν ἔχει. Ὁ δὲ κύριος πρὸς τὸν διάβολον· Ἐξαποστελῶ τὴν χεῖρά μου καὶ ἄψομαι πάντων ὧν ἔχει. Ἦρξω τὴν ἥτταν ὁμολογεῖν, διάβολε; Ποῦ σου τῆς ἀντάρσεως τὰ φρυάγματα; Οὐ σὺ εἶ ὁ λέγων· Θήσω τὸν θρόνον μου ἐπὶ τῶν

νεφελῶν καὶ ὅμοιος ἔσομαι τοῦ ὑψίστου; Πῶς ὄνων καὶ καμήλων οὐ περιγίνη, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν χεῖρα εἰς συμμαχίαν ζητεῖς; Ἄλλ' ὅμως ἐπινεύω τῇ αἰτήσει σου, οὐ σοὶ παραχωρῶν, ἀλλὰ τὸν ἐμὸν στρατιώτην φαιδρότερον ἀποδειξάτω βουλόμενος. Ὁ γὰρ ἐν πλούτῳ εὐάρεστος, καὶ ἐν πενίᾳ δόκιμος. Πλούτος πενίας φορτικώτερον καὶ πρὸς ἀμαρτίαν τιμιώτερον· ὅπερ γὰρ ἐστὶ χόρτος πυρί, τοῦτο πλούτος ματαιόφρονι. Ἄλλ' ὅμως ὁ Ἰώβ ὁ τοιοῦτος, ὡς ἐν πλούτῳ ἦνθησε καὶ ἐν πενίᾳ στεφανωθήσεται· πενίαν γὰρ ἀνάγκη παιδεύει, πλούτον δὲ πρόθεσις στεφανοῖ. Διάβολε, ἤδη προλέγω σοι, ὅτι πᾶσαν μὲν τὴν ὑπαρξιν τοῦ Ἰώβ θερίσεις, τὴν δὲ ἀνδρείαν αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλύσης. Ἴδου πάντα ὅσα ἔστιν αὐτῷ δίδωμι ἐν τῇ χειρὶ σου, ἀλλ' αὐτοῦ μὴ ἄψη, οὐχ ὅτι ἀσθενὴς ὁ ἀθλητής, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὴν αἴτησίν σου δίδωμι καὶ τὴν συγχώρησιν. Εἶπες ὅτι "Διὰ χρημάτων σε σέβεται"· λάβε τῶν χρημάτων μόνον τὴν ἐξουσίαν, ὅπως μάθης πότερον τῶν χρημάτων δεσπόζει ἢ τὰ χρήματα αὐτοῦ περιγίνεται. Ταύτην τὴν ἐξουσίαν λαβὼν ὁ διάβολος ἐξῆλθε χαίρων ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὁ αἰεὶ ἐκ προσώπου κυρίου ἐκπορευόμενος. Ἐξελθὼν δὲ μυριόσαλον κλύδωνα ἐξήγειρε τῷ Ἰώβ, εὐθέως καταστρέφων, ἐμπυρίζων, ἀπολλύων, αἰχμαλωτίζων, δοκῶν ὅτιπερ τῷ πλεονασμῷ τῆς ζάλης δύναται βυθίσει τὸ σῶμα, τὸ ἔμψυχον τοῦ Ἰώβ σκάφος, μὴ συνειδὼς ὅτι ἔσω λιμένος παρῶμισται τῇ τῆς πίστεως ἀγκύρα πανταχόθεν ἠσφαλισμένος. Καὶ ὅτι ποικίλους πειρασμοὺς καὶ χειμῶνας ἐξήγειρεν ὁ διάβολος κατὰ τοῦ Ἰώβ, ἤκουες ἀρτίως τοῦ συγγραφέως λέγοντος· Ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος λέγων τῷ Ἰώβ· Τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἡροτρία καὶ αἱ θήλειαι ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμενοι αὐτῶν· καὶ ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες ἠχμαλώτευσαν αὐτάς καὶ τοὺς παῖδας ἀπέκτειναν ἐν στόματι μαχαίρας· καὶ ἐσώθη ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. Ἔτι τούτου λαλοῦντος· συνεχεῖς τοὺς ἀγγέλους πληθύνει δοκῶν τὸν στρατιώτην ἐκλύειν. Μὴ ἄγγελον νομίσης, ἀλλ' αὐτὸν τὸν διάβολον νόει· αὐτὸς γὰρ ὁ διάβολος, ὡς πανοῦργος καὶ σοφὸς εἰς τὸ κακοποιῆσαι, αὐτὸς ἑαυτὸν μετασηματίζων εἰς τοὺς οἰκέτας τοῦ Ἰώβ, ποτὲ μὲν ὡς ποιμένος, ποτὲ δὲ ὡς βουκόλου, ποτὲ δὲ ὡς τοῦ βόσκοντος τὰς καμήλους, οὕτω συχνῶς αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ βαδίζων τὰς προσόδους αὐτῷ τῶν πειρασμῶν προσέφερεν. Ἄλλ' ὁ μὲν διάβολος ἐν τούτοις, ὁ δὲ Ἰώβ ὡς πέτρα τις τοῖς βιαίοις κύμασι προσανέχουσα ἀκύμαντος καὶ ἀσάλευτος ἔστη. Διὸ τὴν μὲν τῶν βοῶν καὶ πάσης τῆς λοιπῆς ὑπάρξεως ἀπώλειαν γενναίως ὁ Ἰώβ ἠνεγκεν. Μόνον δὲ ἤκουσε τοῦ τετάρτου ἀγγέλου τὸν ὁμοιόσημον τῶν τέκνων θάνατον φέροντος, εὐθέως ὁ Ἰώβ ἐκάμφθη μικρὸν πατρικοῖς σπλάγχνοις λυγισθεῖς, ἵνα γνωσθῇ ὅτι ἄνθρωπος ἦν. Διὸ καὶ μόνον ἤκουσε τοῦ τετάρτου ἀγγέλου λέγοντος πρὸς αὐτόν· Τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων σου ἐσθιόντων καὶ πινόντων παρὰ τῷ υἱῷ σου τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρεσβυτέρῳ ἐξαίφνης πνεῦμα μέγα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ ἦψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰ παιδιά σου καὶ ἐτελεύτησαν, ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰώβ εὐθέως ἐπέσχε καὶ κατέσχε τὸν ἄγγελον, περιεβλέπετο τὰς ὄψεις, ἵνα γνωρίσῃ τίς ἐστὶν ὁ μηνύων καὶ τίς ὁ τοιαύτην ἀγγελίαν προσενέγκαι τολμήσας. Ὁ δὲ διάβολος κατεχόμενος τὰς ὄψεις ἀπέστρεφεν, δραπετεύειν ἠβούλετο, ὑπὸ δικαίου κρατεῖσθαι τὸ σύνολον οὐκ ἠνείχετο. Διὸ καὶ ὁ Ἰώβ, ὡς εἶδεν αὐτὸν θορυβούμενον καὶ ᾧδε κάκεῖσε περιστρεφόμενον καὶ τὸ πρόσωπον δεῖξαι μὴ βουλόμενον, μὴ εἰδὼς ἔτι τίς ἐστὶν, τραχυνόμενος ἐπηρώτα τοῦτον· Λέγε μοι σύ, ἢ τῶν κακῶν προσθήκη, πνεῦμα μέγα ἦλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου. Μὴ σὺ εἶ τὸ πνεῦμα; Μὴ σὺ εἶ ὁ τῆς ἐρήμου πολίτης; Πνεῦμα μέγα ἦλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου, ἀνθρώπινον τὸ σχῆμα καὶ τὸ πρόσωπον ἀπρόσωπον. Πνεῦμα μέγα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ ἦψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας. Λέγε μοι, ἔνδον ἦς τῆς οἰκίας ἢ ἔξω; Εἰ ἔνδον ἦς, πῶς διεσώθης; Εἰ

ἔξω διῆγες, πῶς ἔγνωνς ὅτι τὰ παιδιά τετελευτήκασιν; Ὅμως λέγε μοι, ἔχωνεύθησαν οἱ ἑπτὰ, οἱ τῆς ἐμῆς ἀρρενογονίας ἰσοστάχυες χρύσειοι στύλοι; Ἀπεσβέσθησαν τῶν θυγατέρων μου αἱ παρθενικαὶ ἰσοφαεῖς τρεῖς λαμπάδες; Κατεστράφη τῶν λογικῶν νεοττῶν ἡ δεκάστρουθος νοσσιὰ; Γέγονεν ὁ οἶκος τάφος, ἡ τράπεζα τύμβος, ὁ κρατὴρ ἐκπιαστήρ; Μεγάλῃ μοι συμφορᾷ γεγονόςας μηνυτής. Ἄλλ' ὅμως σφόδρα χαίρω, ὅτι οὐκ ἀπεζεύχθησαν οἱ ἑπτὰ πῶλοι οὐδὲ τῶν ἑπτὰ πῶλων αἱ τρεῖς δαμάλεις· ὡς ἔζησαν, καὶ ἀπέθανον, οὔτε ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν ἐχωρίσθησαν, οὔτε ἐν τῷ θανάτῳ διεμερίσθησαν. Μεγάλα μοι κακὰ συμβέβηκεν. Πᾶσαν τὴν ὑπαρξιν ζημιωθεὶς μικρὸν ἐλυπούμην τῶν τέκνων περιόντων, ὡς μὴ ἔχων τινὰ κληρονομίαν αὐτοῖς καταλεῖψαι· ὡς δὲ καὶ τὰ τέκνα τῷ δοτῆρι δῶρον προσήνεγκα, οὐκέτι στυγνάζω ἔργῳ τὴν τοῦ Ἀβραάμ θυσίαν πληρώσας. Τῷ δὲ θεῷ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.